

Een zegen voor de vernieuwing

Het succes van Wouter Bos zat hem volgens mij in zijn openheid: de erkenning dat de PvdA fouten had gemaakt en dat de PvdA méér tussen de mensen moest staan (al nam hij mij dat met zijn optredens iets te vaak te letterlijk). Bos was zich ervan bewust dat de verkiezingsoverwinning van januari broos was, dat de partij nog moest bewijzen dat ze het voorzichtig herwonnen vertrouwen waard was en hij stelde zichzelf verantwoordelijk voor het noodzakelijke vernieuwingsproces.

Voor veel mensen kwam de formatie wat dit betreft als een koude douche. Het ging weer precies zoals vroeger: geheime onderhandelingen, woordvoerders die niets zeggen, gedraai met standpunten. Was dit nu de vernieuwing van de PvdA?

Nu is het een misvatting om te denken dat openheid betekent dat je op ieder moment aan iedereen volstreekte opening van zaken moet geven. Dat heeft niets te maken met een terugkeer naar de 'oude achterkamertjespolitiek'. De toetssteen voor openheid zit in de manier waarop het bereikte resultaat wordt voorgelegd aan de achterban. Wordt het verkocht als een resultaat waar we trots op mogen zijn of wordt eerlijk aangegeven wat we hebben moeten slikken en wat daar tegenover staat? We weten niet hoe Wouter Bos dat gedaan zou hebben. De formatie-onderhandelingen zijn mislukt. Dat is treurig voor de mensen die op de PvdA stemden om een VVD-CDA kabinet te voorkómen, maar het is een zegen voor het vernieuwingsproces van de partij.

Vernieuwen is altijd moeizaam. Niet in het minst omdat je wel weet hoe het *niet* moet, maar het veel minder duidelijk is hoe het dan *wel* moet. Sommige inzichten vergen een langere tijd dan de paar maanden die sinds de verkiezingen verstreken zijn. Dat geldt niet alleen voor de

vraag wat openheid naar de kiezer betekent en hoe zich dat verhoudt tot onderhandelingen, maar ook voor veel fundamentele vragen als: hoe organiseer je een grotere toegankelijkheid van de partij, hoe geef je in deze tijd vorm aan een rechtvaardige samenleving? De discussie over dit soort vragen wordt moeilijker als die gevoerd wordt onder de druk van regeringsdeelname. Die wordt ook zonder deze druk trouwens al lastig genoeg.

Er bestaat in onze partij weinig oog voor de noodzaak van het 'borgen' van resultaten en de tijd die dat kost. Er is een grote neiging tot snelle zwart-wit oordelen en er is weinig ruimte voor nuance en meedenken. Soms is er zelfs sprake van vilein leedvermaak. De vernieuwing die door Felix Rottenberg in gang is gezet en door zijn opvolgers nooit is afgemaakt geldt voor sommigen als bewijs dat de ideeën van Rottenberg nergens op sloegen; sommige mensen die eerst als één man achter Melkert stonden zagen met genoegen zijn val aan en keurden hem vervolgens geen blik meer waardig. In reacties op het optreden van Bos hoor ik nu soms ook weer zo'n 'zie je wel'-reactie. Dat is niet alleen onterecht — Bos heeft de verkiezingscampagne fantastisch geleid; of hij ook goed was omgegaan met een bereikt regeerakkoord weten we niet; het is ook funest voor het vernieuwingsproces. Bos zal ongetwijfeld fouten maken. Maar laten we onze partijgenoten nu eens waarderen om waar zij goed in zijn en ze ondersteunen op onderdelen daar waar verbetering mogelijk is. Dat lijkt mij vruchtbaarder dan binnensmondse kritiek, verborgen leedvermaak en het opnieuw afserven van een 'idol'.

MARIJKE LINTHORST
Redacteur S&D